

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

СЕКЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ТА ТУРИЗМУ

УДК 339.5

*І. Б. Чичкало-Кондрацька, д.е.н., професор,
В.О. Даценюк, студентка
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

МІЖНАРОДНІ ТОРГОВЕЛЬНІ ВІЙНИ ЯК ЗАГРОЗА СТАБІЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

У сучасному світі, що характеризується високим рівнем економічної взаємозалежності, будь-яке порушення балансу в системі міжнародної торгівлі може мати масштабні наслідки для глобальної економіки. Одним із ключових чинників дестабілізації виступають міжнародні торговельні війни – цілеспрямовані дії держав, спрямовані на обмеження доступу іноземних товарів на внутрішні ринки через тарифи, квоти чи інші бар'єри. Це явище набуло особливої гостроти у ХХІ столітті в контексті посилення протекціоністських тенденцій.

З огляду на частоту загострень торговельних конфліктів між провідними економіками світу (США–Китай, ЄС–США тощо), дослідження природи, механізмів і наслідків торговельних війн є вкрай важливим для розуміння ризиків, що виникають у міжнародній економічній системі. Торговельні війни не лише порушують існуючі ланцюги постачання, але й знижують ефективність глобального розподілу ресурсів, зменшуючи загальний рівень добробуту.

Метою дослідження є аналіз міжнародних торговельних війн як чинника дестабілізації міжнародних економічних відносин та оцінка їх впливу на економічну політику, ринки та глобальну економічну архітектуру.

У роботі використано системний підхід до оцінки взаємозалежностей між економіками країн світу, а також методи емпіричного аналізу на основі даних міжнародних економічних організацій (СОТ, МВФ, ОЕСР) [1; 2; 3].

У результаті проведеного дослідження було сформульовано три ключові тези, що розкривають загрозу торговельних війн для стабільності міжнародних економічних відносин:

Теза 1. Торговельні війни дестабілізують глобальні ланцюги доданої вартості.

У глобалізованій економіці виробничі процеси поширені між багатьма країнами. Торговельні бар'єри призводять до порушення цих ланцюгів, підвищення трансакційних витрат, подорожчання товарів та зниження конкурентоспроможності. Наприклад, під час торговельної війни США та Китаю у 2018–2019 роках численні транснаціональні корпорації були змушені

переглядати свої виробничі стратегії та релокувати потужності, що призвело до значних фінансових втрат і нестабільності на ринках. Аналогічні процеси відбуваються і зараз після запровадження США відносно Китаю високих митних тарифів.

Теза 2. Торговельні війни сприяють формуванню протекціоністських блоків і розбалансовують багатосторонню торговельну систему.

У відповідь на запровадження мит чи інших обмежень, держави часто формують регіональні альянси або торговельні блоки, що обходять міжнародні правила. Це створює умови для фрагментації світової торговельної системи, яка базувалася на принципах недискримінації та взаємної вигоди, закріплених у рамках Світової організації торгівлі. Такий процес не лише посилює геоекономічну конкуренцію, але й ускладнює вирішення глобальних економічних викликів, як-от зміна клімату чи нерівномірність розвитку.

Теза 3. Торговельні війни підривають довіру між державами та знижують ефективність міжнародного економічного регулювання.

Ескалація торговельних конфліктів веде до втрати довіри між ключовими гравцями світової економіки. Це унеможливує ефективне функціонування міжнародних економічних інститутів і знижує здатність до колективного реагування на кризи (зокрема пандемічні, енергетичні чи фінансові). Ба більше, така недовіра сприяє зростанню економічного націоналізму та девальвації ідеї економічної інтеграції, що в довгостроковій перспективі шкодить як розвиненим країнам, так і країнам, що розвиваються.

Таким чином, міжнародні торговельні війни становлять серйозну загрозу стабільності міжнародних економічних відносин. Вони не лише підривають ефективність глобального економічного співробітництва, але й спричиняють серйозні соціально-економічні наслідки на національному рівні. Для збереження стабільності світової економіки необхідне зміцнення багатосторонніх інститутів, модернізація міжнародного торговельного права та розвиток діалогу між державами на основі взаємної довіри й економічної доцільності.

Література:

1. *Dispute settlement. World Trade Organization.* URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_e.htm (дата звернення 07.05.2025)

2. *Navigating Global Divergences. International Monetary Fund.* URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023> (дата звернення 07.05.2025)

3. *Economic Outlook. OECD.* URL: <https://www.oecd.org/economic-outlook/> (дата звернення 07.05.2025)